

KOMPONENT 8: Zvýšenie výkonnosti slovenských vysokých škôl

1. Popis komponentu

Zvýšenie výkonnosti slovenských vysokých škôl

1.1. Oblasť politiky:

Vzdelávanie

1.2. Cieľ:

Cieľom je zvýšiť výkonnosť slovenských vysokých škôl, podporiť ich diverzifikáciu, profiláciu, inklúziu a spoluprácu so zahraničím, verejným a súkromným sektorom za súčasného zachovania akademických práv a slobôd, vďaka čomu vysoké školy prispievajú k posilneniu kvality ľudského kapitálu, sociálnej inklúzii, inovačnému potenciálu Slovenska, vyššej konkurencieschopnosti ekonomiky, k ekonomickému rastu a udržateľným pracovným miestam. Komponent tak reaguje na odporúčania Rady (CSR (Country specific recommendations) v rokoch 2019 a 2020) apelujúce na skvalitnenie vzdelávania, vedeckej výkonnosti a podporu konkurencieschopnosti ekonomiky cez spoluprácu vysokých škôl s podnikmi. Dlhodobým cieľom je, aby sa aspoň jedna slovenská vysoká škola umiestnila medzi TOP500 vysokými školami sveta v renomovaných akademických rebríčkoch a ďalšie vysoké školy sa pravidelne umiestňovali v TOP1000.

1.3. Pracovné miesta a rast:

Vyššia kvalita vysokých škôl prispieje k ekonomickému rastu dvojakým spôsobom. Kvalitnejšie a inkluzívnejšie vzdelávanie, reflektujúce súčasné a budúce potreby trhu práce, prispieje k vyššej tvorbe pracovných miest, k udržaniu a prilákaniu talentov, a tým aj k vyššiemu a udržateľnejšiemu ekonomickému rastu. Kvalitnejší výskum a spolupráca so súkromným sektorom prispievajú k rozvoju sektorov s vysokou pridanou hodnotou, k inováciám a ku vyššej konkurencieschopnosti slovenských podnikov.

1.4. Dvojitá transformácia:

Tento komponent prispieva k zelenej a digitálnej transformácii podporou výskumu a prípravou expertov, ktorí budú vedieť reflektovať výzvy zelenej a digitálnej transformácií, ale aj inovácie ako také, čím sa vytvoria predpoklady pre rozvoj pracovných miest vyžadujúcich vyššiu kvalifikáciu a s vyššou pridanou hodnotou. Predovšetkým pomôže k zníženiu nedostatku digitálnych expertov a rozvoju ekonomiky založenej na digitálnych inováciách.

1.5. Sociálna odolnosť:

Rozvoj inovatívnej, inkluzívnej a konkurencieschopnejšej ekonomiky, ako aj schopnosť udržať a prilákať talenty, umožní zvýšiť sociálnu odolnosť. Rozvoj nových odvetví a výskumného podhubia zníži závislosť ekonomiky na jednom odvetví, výrazne závislom na ekonomickom cykle. Taktiež výskumné aktivity vytvoria podmienky pre diverzifikáciu zo zamerania na výrobu automobilov so spalovacím motorom smerom k výrobe aj vývoju vozidiel s alternatívnymi pohonmi a využitím inovácií v ďalších sektoroch ekonomiky.

1.6 Reformy a investície

1.6.1 Reformy:

Reforma 1: Zmena financovania vysokých škôl vrátane zavedenia výkonnostných zmlúv. Upraví sa metodika rozpisu dotácií tak, aby vo vyššej miere zohľadnila kvalitné a inkluzívne vzdelávanie, excelentný výskum, uplatniteľnosť absolventov, spoluprácu so súkromným sektorom, internacionalizáciu učiteľov aj žiakov a zosúladí sa s pripravovanou metodikou hodnotenia vedeckej výkonnosti. Zavedie sa nový nástroj – výkonnostné zmluvy,

ktoré podpora profiláciu a diverzifikáciu vysokých škôl na základe ich špecifických silných stránok a potenciálu rozvoja.

Reforma 2: Zavedenie systému periodického hodnotenia vedeckého výkonu. Systém periodického hodnotenia vedeckého výkonu vysokých škôl bude realizovaný za účasti medzinárodných hodnotiteľov, zaručí diverzifikáciu vysokých škôl a identifikáciu excelentných výskumných tímov na jednotlivých vysokých školách v strednodobom a dlhodobom výhľade.

Reforma 3: Nový prístup k akreditácii vysokoškolského vzdelávania. Nové štandardy a kritéria akreditácie študijných programov sprísnia podmienky pre garantovanie a poskytovanie študijných programov, zvýšia ich kvalitu a zavedú dlhodobé procesy monitorovania ich kvality.

Reforma 4: Reforma riadenia vysokých škôl. Nanovo sa legislatívne nastaví kompetencie jednotlivých (samosprávnych) orgánov vysokých škôl tak, aby právomoci lepšie reflektovali zodpovednosť, umožnila sa väčšia integrácia vnútorných štruktúr vysokej školy a taktiež sa odstránia obmedzenia pre obsadzovanie funkčných miest docentov a profesorov, čím sa podporí otvorenosť akademického prostredia tak záujemcom z profesijného prostredia, ako aj zo zahraničia.

Reforma 5: Koncentrácia excelentných vzdelávacích a výskumných kapacít. Cieľom je zníženie počtu vysokých škôl podporou ich spájania do väčších celkov, ktoré existujú v medzinárodnej konkurencii a zároveň budú dovnútra vytvárať súťažné a diverzifikované prostredie.

1.6.2 Investície:

Investícia 1: Investičná podpora pri strategickom rozvoji vysokých škôl. Investície komplementárne dopĺňajú všetky reformy v komponente. Viazu sa predovšetkým na reformy 1 a 5, keďže investične dopĺňajú reformu financovania vysokých škôl, ako aj koncentráciu vzdelávacích a výskumných kapacít.

Odhadované náklady: 213,3 mil. eur z Fondu na podporu obnovy a odolnosti (ďalej len „fond obnovy“).

2. Hlavné výzvy a ciele

2.1. Hlavné výzvy

Nedostatočná konkurencieschopnosť slovenských vysokých škôl v európskom priestore

- Napriek zdvojnásobeniu podielu absolventov vysokoškolského štúdia vo vekovej kategórii 30-34 za poslednú dekádu (aktuálne 40%) je kvalita niektorých vysokých škôl na nižšej úrovni, čo sa prejavuje podielom vysokoškolských študentov študujúcich v zahraničí (19%; druhý najvyšší podiel v Európskej únii (EÚ)) a postavením v medzinárodných rebríčkoch.
- V rebríčkoch svetových vysokých škôl sa len sporadicky umiestňujú slovenské vysoké školy v TOP1000 a žiadna vysoká škola v TOP500, čím sa Slovensko radí na chvost Európy.
- Kvalita výskumu aj vzdelávania trpí na nedostatok financovania, jeho nestabilitu a najmä nedostatočné motivácie aktérov.
- Podľa Medzinárodného hodnotenia kľúčových kompetencií dospelých (PIAAC - Programme for the International Assessment of Adult Competencies) rozdiel medzi zručnosťami ľudí s vysokoškolským a stredoškolským vzdelaním je na Slovensku veľmi malý. Taktiež patríme medzi krajiny s najnižším podielom mladých ľudí, ktorí by disponovali vysokou úrovňou zručností.

Financovanie nepodporuje diverzifikáciu a profiláciu vysokých škôl

- Systém financovania v súčasnej podobe produkuje neudržateľne vysoký podiel magisterských a inžinierskych absolventov (84% v 2019 podľa Education at Glance, 2020: najvyšší v EÚ28).

- Takisto nevytvára motivácie pre diferenciaciu škôl s cieľom vytvárať ponuku profesijných programov, napríklad rozšírením ponuky profesijných bakalárskych programov a krátkych terciárnych programov, z čoho by mal úžitok aj systém celoživotného vzdelávania.

Väčšia otvorenosť vysokoškolského prostredia

- Nízka internacionalizácia vysokoškolského prostredia nepodporuje príviv nových študentov, profesorov a odborníkov. Vytvára tak izolované prostredie s nedostatkom podnetov pre nové témy, prístupy a kontakty so zahraničím.
- Zo všetkých študentov 8% pochádza zo zahraničia (priemer Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD - The Organisation for Economic Co-operation and Development) - Europe je 9%), k čomu však prispieva neproporcionálne zastúpenie vybraných odborov (najmä medicína), a krajín pôvodu (dominantne Ukrajina). Problémom je najmä veľký nesúlad voči podielu odchádzajúcich študentov (19%), nie odstup voči priemeru OECD-Europe.
- Pri doktorandoch a akademickom personáli je relatívne zaostávanie výraznejšie. Iba 10% doktorandov pochádza zo zahraničia (priemer v OECD-Europe je 23%). V prípade akademického personálu iba 2% pochádza zo zahraničia (na najlepších vysokých školách v zahraničí tento podiel dosahuje 50%).
- Nedostatočná miera spolupráce so súkromným sektorom vedie k odtrhnutiu výskumu od výskumných požiadaviek praxe a závislosti na verejných zdrojoch financovania.
- Navyše fragmentácia vzdelávacích a výskumných kapacít bez vzájomnej spolupráce medzi vysokými školami vedie k tomu, že chýba kapacita riešiť väčšie a komplexnejšie problémy na jednom pracovisku.

Neefektívny systém vnútorného riadenia vysokých škôl

- Zákon o vysokých školách predpisuje veľmi detailne štruktúru a riadenie každej vysokej školy, a to aj na úrovni fakúlt. Neberie sa pritom do úvahy veľkosť vysokých škôl.
- Úprava a postavenie samosprávnych orgánov vysokých škôl vedie ku pomalému, rigidnému rozhodovaniu, keďže exekutívny orgán (rektor) musí mať takmer každé konanie odsúhlasené v akademickom senáte. Akademický senát má kompetencie definované defenzívne ako „brzdový mechanizmus“, keďže nemá dostatočné iniciatívne kompetencie. Tento spôsob rozhodovania brzdí potrebné štrukturálne zmeny.
- Spôsob kreovania rozhodovacích orgánov a rozdelenie kompetencií v rámci vysokej školy len v obmedzenej miere podporujú reflektovanie potrieb a očakávaní spoločnosti v strategickom smerovaní a riadení vysokej školy.

2.2. Hlavné ciele

Cieľom je zvýšiť kvalitu slovenských vysokých škôl, podporiť ich diverzifikáciu a profiláciu a väčšiu otvorenosť k spolupráci so zahraničím a súkromným sektorom, vďaka čomu vysoké školy prispievajú k vyššej konkurencieschopnosti ekonomiky, k ekonomickému rastu a udržateľným pracovným miestam. Komponent tak reaguje na odporúčania Rady (CSR v rokoch 2019 a 2020) vyzývajúce na skvalitnenie vzdelávania a podporu konkurencieschopnosti ekonomiky cez spoluprácu vysokých škôl s podnikmi. Dlhodobým cieľom je dostať aspoň jednu slovenskú vysokú školu medzi top vysoké školy sveta.

Komponent podporuje aj európske hlavné iniciatívy (“Flagship initiatives“):

- Renovovať („Renovate“). Zlepšenie energetickej efektívnosti a efektívnosti využívania zdrojov v školských a internátnych budovách prispeje k dosiahnutiu klimatických cieľov EÚ.
- Modernizovať („Modernise“). Investícia do nového IT systému pre hodnotenie výskumného výkonu vysokých škôl, ako aj do integrácie IT systémov zlučujúcich sa vysokých škôl umožní efektívnejšie hodnotenie výskumného výkonu, resp. efektívnejšiu koordináciu aktivít na dotknutých spolupracujúcich vysokých školách.
- Requalifikovať a zlepšovať zručnosti („Reskill and Upskill“). Prostredníctvom zvýšenia kvality slovenských vysokých škôl sa podporia zručnosti absolventov, pritiahnú sa a udržia talentovaní študenti

vrátane IT odborov, čo prispeje k inovačnému a rastovému potenciálu, podpore hospodárskej a sociálnej odolnosti a zabezpečeniu kvalitného zamestnania a sociálneho začlenenia.

Ciele a reformy komponentu úzko súvisia s komponentom 9 *Efektívnejšie riadenie a posilnenie financovania výskumu, vývoja a inovácií* a komponentom 10 *Lákание a udržanie talentov*. Komponent 8 *Zvýšenie výkonnosti slovenských vysokých škôl* obsahuje nevyhnutné reformy a investície na zvýšenie výkonnosti hlavných aktérov výskumno-inovačného prostredia. Reformy a investície v komponente Veda, výskum a inovácie zvýšia objem zdrojov a zefektívnia procesy súťažného financovania výskumu a inovácií. Komponent *Lákание a udržanie talentov* posilňuje v akademickom prostredí ľudský kapitál, ktorý bude schopný využiť nové príležitosti prinášaním nových myšlienok a skúseností.

Nevyhnutným krokom k vyššej konkurencieschopnosti slovenských vysokých škôl je aj vyššie platové ohodnotenie, ktoré je plne v kompetencii škôl, a pre ktoré sa vytvorí priestor vďaka investíciám v komponentoch Veda, výskum a inovácie a v komponente Lákание a udržanie talentu. Navyše, nový nástroj – výkonnostné zmluvy bude predstavovať dodatočný zdroj prostriedkov z národného rozpočtu.

Dvojitá transformácia:

Tento komponent prispieva k zelenej a digitálnej transformácii prostredníctvom podpory výskumu a vzdelávania, ktoré dokáže lepšie pripraviť ekonomiku na výzvy zelenej a digitálnej transformácie.

1. Cieľom investícií do modernizácie kampusov vysokých škôl je zvýšenie energetickej efektívnosti vzdelávacích, výskumných, ale i ubytovacích kapacít.
2. Investície smerujúce do digitálneho vybavenia vysokých škôl (konektivita, informačné systémy, hardware a software v učebniach) výrazne napomôžu ku digitálnemu rozvoju vysokých škôl.
3. Výkonnostné zmluvy budú cieľiť aj zvýšenie podielu absolventov v IT odboroch, ktorých je výrazný nedostatok (podiel odborníkov na oblasť Informačných a komunikačných technológií (ICT - Information and Communication Technology) z celkového počtu zamestnancov narástol na 3,2%, ale stále nedosahuje priemer EÚ (3,9%))

Pracovné miesta a rast:

Vyššia kvalita vysokých škôl prispeje k ekonomickému rastu dvojakým spôsobom. Kvalitnejšie a inkluzívnejšie vzdelávanie reflektujúce súčasné a budúce potreby trhu práce prispeje k vyššej tvorbe pracovných miest, k udržaniu a prilákaniu talentov, a tak aj k vyššiemu a udržateľnejšiemu ekonomickému rastu. Kvalitnejší výskum a spolupráca so súkromným sektorom prispievajú k rozvoju sektorov s vysokou pridanou hodnotou, k inováciám a ku vyššej konkurencieschopnosti slovenských podnikov.

Sociálna odolnosť:

Rozvoj inovatívnej, inkluzívnej a konkurencieschopnejšej ekonomiky, ako aj schopnosť udržať a prilákať talenty, umožní zvýšiť sociálnu odolnosť. Rozvoj nových odvetví a výskumného podhubia zníži závislosť ekonomiky na jednom odvetví, výrazne závislom na ekonomickom cykle. Taktiež výskumné aktivity vytvoria podmienky pre diverzifikáciu zo zamerania na výrobu automobilov so spaľovacím motorom smerom k výrobe aj vývoju vozidiel s alternatívnymi pohonmi a využitím inovácií v ďalších sektoroch ekonomiky.

2.3. Kontext v národnej stratégii

Navrhované reformy odzrkadľujú požiadavky a návrhy Národného programu rozvoja výchovy a vzdelávania.

Programové vyhlásenie vlády v časti vysokoškolské vzdelávanie deklaruje snahu o reformu systému financovania vysokých škôl, posilnenie postavenia profesijných bakalárskych programov, internacionalizáciu vysokých škôl, sfunkčnenie konceptu funkčných miest docentov a profesorov, ale aj modernizáciu infraštruktúry vysokých škôl, vrátane študentských domovov s cieľom zvýšenia konkurencieschopnosti škôl v európskom kontexte.

Modernizácia vysokoškolskej infraštruktúry a vysokoškolského ubytovania naplňuje jeden zo základných cieľov Národného energetickeho a klimatickeho plánu, a to zvýšenia energetickej efektívnosti verejných budov.

3. Popis investícií a reforiem v tomto komponente

3.1. Reformy

3.1.1. Reforma 1: Zmena financovania vysokých škôl vrátane zavedenia výkonnostných zmlúv

Výzvy:

Súčasný spôsob financovania je založený najmä na zohľadňovaní predchádzajúcich výsledkov a aktivít vysokých škôl a len okrajovo podporuje strategické smerovanie jednotlivých vysokých škôl, rozvoj perspektívnych študijných programov či realizáciu viacročných programov a projektov. V mechanizme prerozdelenia financií absentujú faktory, ktoré by brali do úvahy napr. citácie v renomovaných vedeckých časopisoch, študentov krátkych terciárnych programov, ako aj robustný systém monitorovania a hodnotenia kvality vzdelávania a výskumu. Taktiež ďalšie kritériá, ktoré by podporili kvalitu a sú typické pre bodovanie v rebríčkoch TOP vysokých škôl, ako napr. internacionalizácia študentskej a akademickej časti, výskumný príjem zo spolupráce so súkromným sektorom a príjem z medzinárodných projektov, majú relatívne nízke váhy. Ťažkosti pri efektívnom plánovaní vlastného rozpočtu vysokých škôl je aj neskorá finalizácia metodiky financovania (december).

Ciele:

Cieľom reformy je zosúladiť finančné motivácie vysokých škôl s cieľmi vysokoškolskej politiky a verejného záujmu, ktoré sa plánuje dosiahnuť dvomi nástrojmi, a to výkonnostnými zmluvami a zmenami v metodike rozpisu dotácií.

Výkonnostné zmluvy podporia profilácie a diverzifikácie vysokých škôl na základe ich silných stránok, potenciálu rozvoja, znižovaniu počtu študijných programov, ako aj koncentráciu zdrojov (spájanie pracovísk/fakúlt/vysokých škôl) na plnenie úloh s využitím U-Multirank prístupu k hodnoteniu vysokých škôl.

Zámerom zmeny kritérií v metodike rozpisu dotácií je vyššia podpora pre excelentnosť vo výskume, uplatniteľnosť absolventov, spolupráca so súkromným sektorom, účasť v medzinárodných projektoch, internacionalizáciu učiteľov. Metodika rozpisu dotácií sa zosúladí s pripravovanou metodikou hodnotenia tvorivej činnosti.

Implementácia:

Zavedie sa nový finančný nástroj, „výkonnostné zmluvy“. Na základe dohody Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR (MŠVVaŠ SR) s vysokými školami sa stanovia ciele, ktoré budú monitorované s využitím U-Multirank prístupu a budú vychádzať z dlhodobého zámeru v oblasti vysokých škôl a potrieb krajiny, ktoré súčasná metodika financovania nezachytáva, pretože je orientovaná prevažne na minulé výstupy. Počas roku 2021 sa uskutočnia audity jednotlivých vysokých škôl s využitím dostupných údajov, ale pri hodnotení sa využije U-Multirank prístup. V priebehu roku 2022 sa začnú pripravovať prvé verzie výkonnostných zmlúv platné od roku 2023, ktoré by mali platiť na 3-ročné obdobie. Výkonnostné zmluvy bude implementovať priamo MŠVVaŠ SR.

Štátna pomoc:

Reforma sa obmedzuje na financovanie verejných vysokých škôl, ktoré sú súčasťou celoštátneho systému vzdelávania, ktoré financuje a nad ktorými vykonáva dohľad štát. Na tomto základe je vylúčená prítomnosť štátnej pomoci.

Adresát:

Verejné vysoké školy

Časový plán:

- príprava výkonnostných zmlúv - v roku 2022
- prvé zmeny vo financovaní - začiatok roka 2023.

3.1.2. Reforma 2: Zavedenie systému periodického hodnotenia vedeckého výkonu

Výzvy:

Inštitucionálne hodnotenie vedy a výskumu na vysokých školách nepodlieha nezávislému periodickému hodnoteniu. Na hodnotenie kvality vzdelávania sa podarilo ustanoviť nezávislú Slovenskú akreditačnú agentúru pre vysoké školstvo (SAAVŠ), na hodnotenie kvality výskumnej činnosti neexistujú postupy. Posledné hodnotenia tvorivej činnosti väčšiny vysokých škôl boli dokončené v roku 2015 a nezohľadňujú vývoj za ostatné roky, čo negatívne ovplyvňuje aj inštitucionálne financovanie vedy na vysokých školách.

Ciele:

Vytvorí sa systém periodického hodnotenia vedeckého výkonu vysokých škôl realizovaný za účasti medzinárodných hodnotiteľov, ktorý zaručí diverzifikáciu vysokých škôl vzhľadom ku kvalite ich vedeckého výkonu v jednotlivých odboroch a identifikáciu excelentných výskumných tímov na jednotlivých vysokých školách. Tento systém bude jednotný pre vysoké školy aj iné verejné výskumné inštitúcie (Slovenská akadémia vied (SAV), rezortné výskumné ústavy).

Zabezpečí sa rýchle a kvalitné hodnotenie výskumnej činnosti, ktoré bude aj do budúcnosti nákladovo udržateľné. Rýchlosť sa zabezpečí vytvorením dočasnej štartovacej skupiny pre zavedenie a pilotné nastavenie hodnotenia tvorivej činnosti, ako aj získaním vysokého počtu hodnotiteľov. Kvalita sa podporí využívaním zahraničných hodnotiteľov, hoci so zvýšenými finančnými nákladmi. Prepojenie existujúcich IT systémov zabezpečí administratívnu jednoduchosť a finančnú nízko-nákladovosť periodického hodnotenia.

Implementácia:

MŠVVaŠ SR do konca roku 2021 pripraví v spolupráci so zainteresovanými subjektmi metodiku hodnotenia vedeckého výkonu, jej nové legislatívne ukotvenie a organizačné zabezpečenie. Organizáciu hodnotenia zabezpečí MŠVVaŠ SR priamo alebo prostredníctvom autonómnej inštitúcie tak, aby bolo hodnotenie založené na princípoch nezávislosti a transparentnosti. Hodnotiaci panel bude pozostávať z domácich a zahraničných excelentných výskumníkov. Hodnotenie bude vychádzať z kvalitných systémov hodnotení zo zahraničia, pričom hlavnou inšpiráciou bude britský systém excelentnosti v oblasti výskumu REF (Research Excellence Framework) a bude využívať špecifické parametrické nastavenia adaptované na situáciu slovenských inštitúcií pre posúdenie kvality výstupu v rámci odboru. Pre každú inštitúciu tak vznikne hodnotiaci profil kvality po jednotlivých odboroch. Cieľom je motivovať inštitúcie k podpore excelentných tímov v odbore. MŠVVaŠ SR pripraví a obstará informačno-technické riešenie pre priebežnú evidenciu a kategorizáciu výsledkov tvorivej činnosti a jej prepojenie s registrom výskumníkov, výskumných organizácií, vysokých škôl a grantov. Systémy evidencie budú využívať digitálny identifikátor osoby (napr. ORCID (Open Researcher and Contributor Identifier) po odstránení duplicit a dvojítych afiliácií) a automatický zber dát o publikačnej a citačnej činnosti (OAI-PMH (The Open Archives Initiative Protocol for Metadata Harvesting) systém a OpenSearch). Tým sa urýchli verifikácia dát a odborenia sa vysokoškolskí učitelia a vedeckí pracovníci, ako aj knižnice vysokých škôl od administratívy. Hodnotenie tvorivej činnosti bude realizované aj s využitím zahraničných panelov expertov. Potrebné bude zaobstaráť dostatočne výkonnú a spoľahlivú IT platformu pre plnohodnotné zasadanie zahraničných panelov vo virtuálnom prostredí. Uvedené minimalizuje cestovné a ubytovacie náklady (ako aj emisie spôsobené cestovaním) pre zahraničných panelistov, zníži časovú náročnosť a ochotu podieľať sa na hodnotení a bude robustné v prípade obmedzenia mobility (napr. v súlade s pandemickou situáciou).

Počas roka 2021 sa spustia obstarávania potrebné na informačno-technické zabezpečenie nielen periodického, ale aj priebežného systému hodnotenia vedeckého výkonu. V priebehu roka 2021 vznikne dočasná pracovná skupina, ktorá pripraví nový legislatívny rámec pre hodnotenie vedeckého výkonu (presun zo zákona č. 131/2002 o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 131/2002) do zákona č. 172/2005 o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja a o doplnení zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 172/2005“)), zostaví metodiku hodnotenia vedeckého výkonu, ako aj s tým súvisiace vyhlášky a bude fungovať ako podporný tím počas hodnotenia. V priebehu roka 2022 sa vytvoria a finančne pokryjú panely hodnotiteľov.

Štátna pomoc:

Čo sa týka informačných systémov, tie sa budú obstarávať podľa pravidiel verejného obstarávania (otvorené, transparentné, nediskriminačné a bezpodmienečné výberové konanie) a podľa zásad riadneho finančného hospodárenia. To by malo zabezpečiť, že štát bude platiť trhové ceny za obstarané služby, a teda nebude poskytnutá žiadna štátna pomoc.

Adresát:

Ministerstvo školstva, Verejné a štátne vysoké školy, Verejné výskumné inštitúcie

Časový plán:

- Príprava a zverejnenie výzvy na obstaranie informačno-technologického zabezpečenia (periodického, ale aj priebežného systému hodnotenia vedeckého výkonu) - v priebehu roku 2021
- Schválenie nového legislatívneho rámca pre hodnotenie vedeckého výkonu (presun zo zákona č. 131/2002 do zákona č. 172/2005) - do Q1 2022
- Príprava a schválenie metodiky hodnotenia vedeckého výkonu, ako aj s tým súvisiace vyhlášky – do Q1 2022.
- Vytvorenie panelov hodnotiteľov - Q4 2022
- Začiatok hodnotenia inštitúcií – 2022.

3.1.3. Reforma 3: Nový prístup k akreditácii vysokoškolského vzdelávania

Výzvy:

Vysokoškolské vzdelávanie na Slovensku trpí na výraznú rozdrobenosť do tisícok študijných programov, z ktorých nie všetky dosahujú požadovanú kvalitu. Znižujú tak vnímanú kvalitu vysokoškolského prostredia a prispievajú k odlivu mozgov z krajiny. Prichádza tiež k fragmentácii kapacít (každá škola sa snaží poskytovať široké spektrum programov), čo znemožňuje jasnú profiláciu vysokoškolského prostredia. Vo vysokoškolskom vzdelávaní sa nedostatočne využíva vzdelávanie orientované na študenta, profil absolventa skôr reflektuje možnosti vysokej školy ako potreby spoločnosti či potenciál študenta. Osobitne v prípade bakalárskych študijných programov je väčšina študijných programov nastavená na pokračovanie v štúdiu na magisterskom/inžinierskom stupni, namiesto profilácie na uplatnenie sa na trhu práce. Aj s ohľadom na nastavenie systému akademickej samosprávy a nedostatočnú podporu strategicky orientovaného financovania dochádza len k nízkemu prepájaniu študijných odborov a fakúlt, čím nie je podporovaný interdisciplinárny prístup vo vzdelávaní a riešení komplexných problémov. Dokonca aj v rámci jednotlivých inštitúcií existujú duplicitné pracoviská, ktoré sa veľkosťou nevedia podieľať na riešení komplexnejších úloh.

Ciele:

Nové akreditačné štandardy sprísňujú normy a podmienky pre garantovanie a poskytovanie študijných programov. Na akreditáciu sú potrební piati akademici s kvalitnými vedeckými výstupmi, ako aj implementácia systému kvality vzdelávania orientovaného na študenta. Do posudzovania splnenia akreditačných štandardov pre kvalitu vzdelávania budú bežne zapájaní aj zahraniční posudzovatelia. Prísnejšie pravidlá povedú k redukcii počtu študijných programov, k väčšej diverzifikácii a profilácii a vyššej orientácii na študenta, keďže vysoké školy sa budú sústreďovať na programy, kde vedú poskytnúť najvyššiu kvalitu vzdelávania. Prostredníctvom nového systému externého zabezpečovania kvality založeného na Európskych štandardoch a odporúčaníach pre zabezpečovanie kvality vysokoškolského vzdelávania sa bude vyžadovať, aby vysoká škola do prípravy, monitorovania a úpravy študijných programov zapájala študentov, externé zainteresované strany (najmä zamestnávateľov), a zároveň aby vysoké školy dôsledne monitorovali priebeh štúdia a potreby študentov, uplatnenie absolventov, ako aj celkovú spokojnosť študentov. Na základe podložených zistení budú vysoké školy realizovať úpravy študijných programov a aktivity zamerané na skvalitnenie študijných programov a zlepšovanie podmienok na ich uskutočňovanie, vrátane inklúzie znevýhodnených skupín. Externý dohľad nad implementáciou týchto pravidiel bude mať Slovenská akreditačná agentúra pre vysoké školstvo (SAAVŠ). Jej nezávislosť a súlad

jej činnosti s európskym štandardom má zabezpečiť riadne členstvo v Európskej asociácii pre zabezpečenie kvality vysokoškolského vzdelávania (ENQA - The European Association for Quality Assurance in Higher Education) a registrácia v Európskom registri zabezpečovania kvality vysokoškolského vzdelávania (EQAR - The European Quality Assurance Register for Higher Education). SAAVŠ bude štandardne využívať pri posudzovaní vysokých škôl, ktoré realizujú programy na vyšších stupňoch aj zahraničných expertov a expertov z praxe, čo je predpokladom na užšiu spoluprácu akademického a súkromného sektora. Vyššia kvalita vzdelávania výrazne podporí celkový cieľ komponentu – umiestnenie slovenských vysokých škôl v rebríčkoch top vysokých škôl. Nepriamo tiež pomôže znížiť únik mozgov zo Slovenska.

Implementácia:

Implementáciu novej akreditácie zabezpečí SAAVŠ. V septembri 2020 (pred schválením Plánu obnovy a odolnosti SR (ďalej len „plán obnovy“)) nadobudli platnosť nové akreditačné štandardy, ktorým musia vysoké školy prispôbiť svoje vnútorné systémy zabezpečovania kvality najneskôr do 08/2022 (v 12/2020 sa uskutočnila legislatívna zmena, ktorá túto lehotu posunula z roku 2024 na 2022). Následne do decembra 2022 SAAVŠ začne posudzovať súlad vnútorného systému zabezpečovania kvality vysokej školy a ňou uskutočňovaných študijných programov s akreditačnými štandardmi. Tie okrem zapájania študentov a externých zainteresovaných strán sprísňujú požiadavky na personálne zabezpečenie študijných programov, zosúladienie ponuky študijných programov so strategickým smerovaním vysokej školy, prepojenie výsledkov vzdelávania na národný kvalifikačný rámec, ako aj samotné lepšie vymedzenie výsledkov vzdelávania pre jednotlivé študijné programy a ich predmety. SAAVŠ bude následne priebežne monitorovať implementáciu akreditačných kritérií v jednotlivých vysokých školách a v prípade potreby mimoriadne iniciuje opakované posúdenie súladu činnosti vysokej školy s akreditačnými štandardmi.

Štátna pomoc:

Pretože sa reforma obmedzuje na akreditáciu vysokoškolského vzdelávania, nedochádza k nijakému prevodu verejných zdrojov, ktorý by mohol viesť k nenáležitej výhode pre jedného alebo viacerých príjemcov. Na tomto základe je vylúčená prítomnosť štátnej pomoci.

Adresát:

Vysoké školy

Časový plán:

- Q2/2021 legislatívne zmeny v zákone č. 269/2018 o zabezpečovaní kvality vysokoškolského vzdelávania a o zmene a doplnení zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zabezpečujúce skrátenie lehoty na zosúladienie vnútorných systémov všetkých vysokých škôl z roku 2024 na 08/2022.
- Všetky vysoké školy požiadajú o preverenie vnútorného systému zabezpečenia kvality vzdelávania vysokých škôl v súlade s novými akreditačnými kritériami – december 2022.

3.1.4. Reforma 4: Reforma riadenia vysokých škôl

Výzvy:

Súčasný nastavenie riadenia vysokých škôl je neefektívne a spolupodieľa sa na vyčerpávaní vzdelávacích a vedeckých kapacít vnútroorganizačnými konfliktmi.

- Zákon o vysokých školách predpisuje veľmi detailne štruktúru a riadenie každej vysokej školy, a to aj na úrovni fakúlt. Neberie sa pritom do úvahy veľkosť vysokých škôl.
- Úprava a postavenia samosprávnych orgánov vysokých škôl vedie k pomalému, rigidnému rozhodovaniu, keďže exekutívny orgán (rektor) musí mať takmer každé konanie odsúhlasené v akademickom senáte. Akademický senát má kompetencie definované defenzívne ako „brzdový mechanizmus“, keďže nemá dostatočné iniciatívne kompetencie. Tento spôsob rozhodovania brzdí potrebné štrukturálne zmeny.

Vysoké školy nedostatočne reflektujú požiadavky ekonomiky

- Správna rada, ktorá reprezentuje verejný záujem v činnosti vysokej školy má zanedbateľné kompetencie a nedokáže ovplyvňovať strategické riadenie a zameranie vysokej školy.
- Nastavenie systému riadenia zohľadňuje najmä vnútorné potreby vysokej školy, ale systémovo nepodporuje zohľadňovanie potrieb spoločnosti a jej očakávania v strategickom rozhodovaní.

Nízka miera medzinárodnej spolupráce

- Príchod zahraničných akademikov (ale aj ľudí z praxe) brzdí okrem iného aj reštriktívny systém vyžadovania neštandardných titulov (docent, profesor) na obsadenie funkčných miest docentov a profesorov.

Ciele:

Prostredníctvom novely zákona o vysokých školách sa nanovo nastavia kompetencie jednotlivých (samosprávnych) orgánov vysokých škôl tak, aby právomoci lepšie reflektovali zodpovednosť, oslabila sa vnútorná fragmentácia vysokej školy, umožnila sa väčšia flexibilita dovnútra vysokej školy aj s ohľadom na jej veľkosť, smerovanie a strategickú profiláciu. Taktiež sa odstránia obmedzenia pre obsadzovanie funkčných miest docentov a profesorov (súčasná požiadavka na dodatočné habilitačné či inauguračné konanie a tituly docent a profesor), čím sa podporí otvorenosť akademického prostredia tak záujemcom z profesijného prostredia, ako aj záujemcom zo zahraničia.

Implementácia:

Posilnia sa právomoci exekutívnych orgánov vysokých škôl a Správnej rady. Obsadzovanie riadiacich pozícií na vysokej škole (rektor, dekan) sa profesionálne realizuje a bude sa realizovať formou otvorených výberových konaní, resp. verejných vypočutí. Otvorených výberových konaní sa okrem členov akademickej obce bude môcť zúčastniť aj odborná verejnosť. Umožní sa posilnenie uceleného manažmentu vysokých škôl. Zo zákona o vysokých školách sa vypustí podmienka, aby zamestnanci na funkčných miestach profesora a docenta museli mať, alebo habilitačnými a inauguračnými konaniami museli dodatočne získať vedecko-pedagogický titul profesor, resp. docent, čím sa otvorí priestor pre väčšiu internacionalizáciu vysokých škôl, otváranie nových perspektívnych programov. Na vyváženie vzťahu medzi verejným záujmom, akademickou samosprávou a potrebami spoločnosti sa posilnia právomoci Správnej rady. Uvedené zmeny zrealizuje MŠVVaŠ SR hĺbkovou novelizáciou zákona o vysokých školách.

Štátna pomoc:

Pretože sa reforma obmedzuje na vytvorenie nového právneho rámca, nedochádza k nijakému prevodu verejných zdrojov, ktorý by mohol viesť k nenáležitej výhode pre jedného alebo viacerých príjemcov. Na tomto základe je vylúčená prítomnosť štátnej pomoci.

Adresát:

Vysoké školy

Časový plán:

- Novela zákona o vysokých školách - Q4 2021

3.1.5. Reforma 5: Koncentrácia excelentných vzdelávacích a výskumných kapacít

Výzvy:

Na Slovensku pôsobí vyše 30 vysokých škôl, z ktorých veľká väčšina sa venuje aj výskumu. Fragmentácia výskumných kapacít bez vzájomnej spolupráce medzi vysokými školami prispieva k tomu, že chýba kapacita riešiť väčšie a komplexnejšie problémy na jednom pracovisku. Výrazne to znižuje aj viditeľnosť domácich vysokých škôl voči medzinárodným a súkromným partnerom, možnosti pre interdisciplinárny výskum ako aj marketingovú viditeľnosť voči potenciálnym zahraničným študentom a akademikom. Excelentné tímy sú

v skutočnosti malé mikro-tímy, ktoré nie sú dostatočne atraktívne na medzinárodnú kooperáciu a zmluvný výskum.

Ciele:

Zníženie počtu vysokých škôl podporou ich spájania do väčších celkov, ktoré obstoja v medzinárodnej konkurencii a zároveň budú dovnútra vytvárať súťažné a diverzifikované prostredie. Splynutie vytvorí synergické efekty a vysokú pridanú hodnotu vzhľadom na posilnenie kapacít a odstránenie prevádzkových, odborných, vzdelávacích a administratívnych duplicit. Naopak prepojením sa vytvorí prostredie pre vznik inovačných študijných programov, ktoré budú v blízkej budúcnosti veľmi žiadané (napr. expert v biochémií s veľmi pokročilým IT vzdelaním atď.). Navyše, keďže svetové rebríčky kvality vysokých škôl hodnotia absolútne indikátory, spojenie vysokých škôl zvýši šance slovenských vysokých škôl posunúť sa v nich na vyššie priečky. To prispeje k udržaniu talentov na Slovensku, ale najmä prispeje k väčšej atraktívnosti voči zahraničným študentom a akademikom. Opatrenie je úzko prepojené s ambíciou budovania inovačných centier a klastrov v komponente Veda, výskum a inovácie.

Implementácia:

V roku 2021 MŠVVaŠ SR schválí cestovnú mapu splynutia pre dva veľké celky vysokých škôl a v roku 2022 pre ďalší celok vysokých škôl. Proces spájania ponechá istú mieru viditeľnosti doterajších značiek vysokých škôl, ktoré majú svoju historickú hodnotu. Samotný proces spájania bude podporený investíciami z nástroja fondu obnovy, ako aj výkonnosťnými zmluvami kvôli priamym transakčným nákladom (zjednotenie informačných systémov atď.), aj kvôli vybudovaniu nových infraštruktúrnych kapacít (napr. pri odstraňovaní duplicit a zjednocovaní príslušných pracovísk nebude možné iba jednoducho premiestniť pracoviská a bude potrebné vybudovať nové kapacity). Formálny proces spájania bude ukončený najneskôr do júla 2026. Aby bolo možné využiť priaznivé vplyvy splynutia vysokých škôl, bude potrebná aj reforma ich riadenia a financovania, a je teda nevyhnutná komplementarita reformných iniciatív v rámci komponentu.

Štátna pomoc:

Reforma sa obmedzuje na koncentráciu verejných vysokých škôl. Na tomto základe je vylúčená prítomnosť štátnej pomoci.

Adresát:

Vybrané vysoké školy

Časový plán:

- vytvorenie a schválenie cestovnej mapy spájania pre dva celky vysokých škôl - v roku 2021
- spájanie ďalších celkov vysokých škôl – v roku 2022.
- v prechodnom 5 ročnom období bude umožnené samostatné hospodárenie a samostatná značka spájajúcich sa celkov pod jedným administratívnym dáždnikom a vedením, do Q2 2026 - formálne uzavretie spájania.

3.2. Investície

3.2.1. Investícia 1: Investičná podpora pri strategickom rozvoji vysokých škôl

Výzvy:

Pre zlepšenie konkurencieschopnosti slovenských vysokých škôl je nutná komplexná modernizácia infraštruktúry, vrátane študentského ubytovania, ale aj ich debarierizácia a digitalizácia vyučovania. V prípadoch spájania vysokých škôl vzniknú aj transakčné náklady (napr. projektový manažment), prípadne potreba vybudovania

nových infraštruktúrnych kapacít (napr. pri odstraňovaní duplicit a zjednocovaní príslušných pracovísk nebude možné iba jednoducho premiestniť pracoviská a bude potrebné vybudovať nové kapacity).

Ciele:

Prioritou je celková modernizácia existujúcej infraštruktúry vysokých škôl. Investície cielia rozvoj podľa potrieb na úrovni jednotlivých škôl. Prioritou je podpora excelencie cez investičný plán viazaný na postup spájania celkov vysokých škôl. Ale taktiež rozvoj ostatných strategických priorít vysokých škôl, napr. modernizácia a debarierizácia internátov pre podporu internacionalizácie pre školy, ktoré považujú internacionalizáciu za dlhodobú stratégiu v rámci ich individuálneho rozvoja, alebo modernizácia priestorov pre koncentráciu excelentného výskumu v rámci vysokých škôl. V prípade spájajúcich sa vysokých škôl môžu byť tiež nároky na dobudovanie spoločného kampusu, projektového manažmentu alebo integráciu informačných systémov.

Implementácia:

a) Prostredníctvom dotačného podprogramu rozvoja vysokých škôl sa podporia projekty rozvoja výskumnej, vzdelávacej a ubytovacej infraštruktúry s vysokou pridanou hodnotou pre excelentný výskum a internacionalizáciu: napríklad modernizácia existujúcich alebo nové priestory pre koncentráciu excelentného výskumu a doktorandského štúdia vrátane zahraničných výskumníkov, modernizácia existujúcich alebo nové priestory pre praktickú výučbu v profesijných bakalárskych študijných programov, debarierizácia a moderná digitalizácia budov atď.

b) Prostredníctvom dotačného podprogramu rozvoja vysokých škôl sa podporí projektový manažment a vyvolané investície spájania vysokých škôl. Po schválení cestovnej mapy a v závislosti od jej realizovateľnosti a ambicióznosti ako aj zdôvodnenia potrebných investícií a zabezpečenia ich ďalšej udržateľnosti, bude jej súčasťou aj investičný plán viazaný na postup spájania celkov vysokých škôl. Všetky investície budú dodržiavať nové zásady riadenia investícií vo verejnom sektore a budú predmetom skúmania investičnej autority.

Projekty rozvoja výskumnej a vzdelávacej infraštruktúry, vrátane internátov budú spájať 2 typy investícií – do energetickej efektívnosti a do modernizácie vybavenia. V rámci rozvojových projektov bude alokovaných minimálne 33% do zvyšovania energetickej efektívnosti modernizovaných priestorov.

Deliacou líniou medzi financovaním projektov prostredníctvom plánu obnovy a Európskymi štrukturálnymi a investičnými fondami (EŠIF) je spôsob financovania. Projekty z plánu obnovy budú financované prostredníctvom dotačného podprogramu rozvoja vysokých škôl a presný zoznam projektov bude zverejnený na stránke MŠVVaŠ SR. Prípadné tematicky sa prekrývajúce projekty z EŠIF budú jednoznačne identifikovateľné na základe výzvy a zoznamu úspešných projektov riadiaceho orgánu. Prípadné dvojité financovanie identického projektu, resp. rovnakej fázy projektu je vylúčené.

Časť prostriedkov na obnovu verejných budov je možné využiť pomocou finančných nástrojov. Finančné nástroje budú aplikované cez Slovak Investment Holding, a.s. formou garantovaných energetických služieb.

Štátna pomoc:

Pokiaľ ide o vysokoškolské vzdelávanie, nejde o štátnu pomoc, keďže sú inštitúcie vysokoškolského vzdelávania súčasťou systému verejného vzdelávania, ktorý financuje a nad ktorým vykonáva dohľad štát, čiže ich aktivity nepredstavujú hospodársku činnosť, na ktorú sa vzťahujú pravidlá štátnej pomoci.

Čo sa týka realizácie samotných investícií, tie sa budú implementovať podľa pravidiel verejného obstarávania (otvorené, transparentné, nediskriminačné a bezpodmienečné výberové konanie) a podľa zásad riadneho finančného hospodárenia. To by malo zabezpečiť, že štát bude platiť trhové ceny za obstarané služby, a teda nebude poskytnutá žiadna štátna pomoc.

Adresát:

Verejné a štátne vysoké školy

Časový plán:

- Príprava a vyhlásenie výzvy – rok 2021-2022

- Infraštruktúrne projekty, nové priestory na internátoch a investičný plán na spájanie celkov vysokých škôl – v rokoch 2021-Q2 2026

4. Otvorená strategická autonómia a otázky bezpečnosti

Implementované reformy a investície budú mať zásadný význam pre udržanie konkurencieschopnosti, inovatívnosti, odolnosti a strategickej autonómie Slovenskej republiky aj Európskej únie.

5. Cezhraničné a medzinárodné projekty

Navrhované reformy a investície v komponente nepočítajú priamo s cezhraničnými a viacnárrodnými projektami, avšak realizované opatrenia budú mať pozitívny európsky a regionálny dopad najmä podporou internacionalizácie vysokých škôl. Tá umožní výraznejšiu účasť slovenských vysokých škôl na medzinárodných výskumných alebo vzdelávacích aktivitách.

6. Zelený rozmer komponentu

Komponent prispieva k zelenej transformácii predovšetkým investíciami do modernizácie kampusov vysokých škôl, a to zvýšením energetickej efektívnosti vzdelávacích, výskumných, ale i ubytovacích kapacít.

V prípade obnovy budov je minimálnym cieľom splniť v priemere úsporu primárnej energie na úrovni 30% a dosiahnuť tým 100% príspevok k zelenému kritériu v rámci intervenčného poľa 026bis.

V rámci zeleného kritéria sú opatrenia označené 026bis len opatrenia energetickej efektívnosti priamo súvisiace s dosahovaním úspor primárnej energie. Medzi uvedené opatrenia patria: zateplenie obvodových stien, striech, stropu a podláh, obnova vykurovacích, chladiacích a vzduchotechnických systémov, výmena otvorových výplní (okien, dverí), tieniaca technika, integrácia obnoviteľných zdrojov energie, inštalácia tepelných čerpadiel, alternatívne v prípade vysokej energetickej účinnosti nízkoemisné spaľovacie zariadenia, montáž zelených striech, obnova osvetlenia a všetky ostatné opatrenia prispievajúce k úsporám primárnej energie. Jednotlivé opatrenia budú realizované s prihliadnutím na maximálne možné využívanie ekologicky menej škodlivých materiálov.

Náklady spojené s opatreniami energetickej efektívnosti boli odhadnuté na základe analýzy spracovanej pre tento účel externými expertmi EK, prepočítané cez podlahovú plochu jednotlivých obnovovaných budov.

Dosiahnutie stanoveného cieľa úspory primárnej energie na úrovni 30% sa bude validovať energetickým certifikátom, ktorý bude súčasťou každého zrealizovaného projektu.

7. Digitálny rozmer komponentu

Investíciami aj reformami tento komponent významne prispieva k cieľu digitálnej transformácie ekonomiky. Investície smerujúce do digitálneho vybavenia vysokých škôl (konektivita, informačné systémy, hardware a software v učebniach) výrazne napomôžu ku digitálnemu rozvoju vysokých škôl. Taktiež výkonnostné zmluvy budú cieľiť aj zvýšenie podielu absolventov v IT odboroch, ktorých je výrazný nedostatok. Tento komponent tak výrazne pomôže k zníženiu nedostatku digitálnych expertov a rozvoju ekonomiky založenej na digitálnych inováciách.

8. Uplatňovanie zásady „výrazne nenarušiť“

Pri napĺňaní jednotlivých cieľov komponentu budú uplatňované zásady „výrazne nenarušiť“ (DNSH „do no significant harm“). Zásady boli overené pre jednotlivé aktivity plánované na realizáciu.

Realizácia investícií prispeje k mitigácii a adaptácii na zmenu klímy, výrazne nepoškodí vodné zdroje, podporí obehovú ekonomiku prostredníctvom efektívneho využívania stavebného odpadu ako aj využívania environmentálne vhodných stavebných materiálov. Investície tiež povedú k redukcii znečistenia ovzdušia.

Pri investíciách do výstavby, alebo rekonštrukcie verejných budov sa zabezpečí, aby prípravná časť (napr. špecifikácie tendrov) ako aj implementácia zakomponovali opatrenia, vyplývajúce z požiadavky zabezpečenia súladu so zásadou „výrazne nenarušiť“. Týka sa to napríklad požiadaviek, ktoré musia byť splnené pri výmene vykurovacích systémov na báze uhlia/oleja a zastaraných plynových kotlov na plynové kondenzačné kotly, ako aj opatrení spojených s cieľom obehového hospodárstva pri prevenciu vzniku a recykláciu stavebného odpadu.

8.1. Reforma 1: Zmena financovania vysokých škôl vrátane zavedenia výkonnostných zmlúv

Upraví sa metodika rozpisu dotácií tak, aby vo vyššej miere zohľadnila kvalitné a inkluzívne vzdelávanie, excelentný výskum, uplatniteľnosť absolventov, spoluprácu so súkromným sektorom, internacionalizáciu učiteľov aj žiakov a zosúladí sa s pripravovanou metodikou hodnotenia vedeckej výkonnosti. Zavedie sa nový nástroj – výkonnostné zmluvy, ktoré podporia profiláciu a diverzifikáciu vysokých škôl na základe ich špecifických silných stránok a potenciálu rozvoja.

Časť 1 kontrolného zoznamu – dodržiavanie zásady „výrazne nenarušiť“

<i>Uvedte, ktoré z týchto environmentálnych cieľov si vyžadujú vecné posúdenie opatrenia z hľadiska dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“</i>	<i>Áno</i>	<i>Nie</i>	<i>Ak ste zvolili možnosť „nie“, uvedte odôvodnenie</i>
Zmiernenie zmeny klímy		X	Činnosť podporovaná opatrením má zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu. Navrhovaná reforma zahŕňa predovšetkým zavedenie výkonnostných zmlúv a zmeny v metodike rozpisu dotácií.
Adaptácia na zmenu klímy		X	Činnosť podporovaná opatrením má zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu. Navrhovaná reforma zahŕňa predovšetkým zavedenie výkonnostných zmlúv a zmeny v metodike rozpisu dotácií.
Udržateľné využívanie a ochrana vodných a morských zdrojov		X	Činnosť podporovaná opatrením má zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ,

			berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu. Navrhovaná reforma zahŕňa predovšetkým zavedenie výkonných zmlúv a zmeny v metodike rozpisu dotácií.
Obchodné hospodárstvo vrátane predchádzania vzniku odpadu a recyklácie		X	Činnosť podporovaná opatrením má zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu. Navrhovaná reforma zahŕňa predovšetkým zavedenie výkonných zmlúv a zmeny v metodike rozpisu dotácií.
Prevenencia a kontrola znečisťovania ovzdušia, vody alebo pôdy		X	Činnosť podporovaná opatrením má zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu. Opatrenie je v súlade s existujúcimi globálnymi, vnútroštátnymi, regionálnymi alebo miestnymi plánmi na zníženie znečistenia.
Ochrana a obnova biodiverzity a ekosystémov		X	Činnosť podporovaná opatrením má zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu. Navrhovaná reforma zahŕňa predovšetkým zavedenie výkonných zmlúv a zmeny v metodike rozpisu dotácií.

8.2. Reforma 2: Zavedenie systému periodického hodnotenia vedeckého výkonu

Systém periodického hodnotenia vedeckého výkonu vysokých škôl bude realizovaný za účasti medzinárodných hodnotiteľov, zaručí diverzifikáciu vysokých škôl a identifikáciu excelentných výskumných tímov na jednotlivých vysokých školách v strednodobom a dlhodobom výhľade.

Časť 1 kontrolného zoznamu – dodržiavanie zásady „výrazne nenarušiť“

<i>Uvedte, ktoré z týchto environmentálnych cieľov si vyžadujú vecné posúdenie opatrenia z hľadiska dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“</i>	Áno	Nie	<i>Ak ste zvolili možnosť „nie“, uvedte odôvodnenie</i>
Zmiernenie zmeny klímy		X	Činnosť podporovaná opatrením má zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu. Pri výbere riešení sa bude brať do úvahy spotreba energie a kde je to možné, bude sa podporovať využívanie certifikátov zelenej energie. Emisie ktoré sú súčasťou výroby a poskytovaných digitálnych služieb budú mitigované cez striktné aplikovanie environmentálnych kritérií zeleného verejného obstarávania, tak ako ich definuje a odporúča PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE: Kritériá zeleného verejného obstarávania EÚ pre relevantné oblasti.
Adaptácia na zmenu klímy		X	Činnosť podporovaná opatrením má zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu.
Udržateľné využívanie a ochrana vodných a morských zdrojov		X	Činnosť podporovaná opatrením má zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy

			počas celého životného cyklu.
Obehové hospodárstvo vrátane predchádzania vzniku odpadu a recyklácie		X	<p>Pri investíciách do materiálového vybavenia budú vyžadované a plnené podmienky zeleného verejného obstarávania. Prvoradý princíp je nákup energeticky účinných zariadení so zníženým environmentálnym vplyvom, pričom existujú možnosti na opätovné použitie, recykláciu a ďalšie zhodnotenie materiálu. Pri investíciách sa bude postupovať podľa odporúčaní pre danú skupinu produktov, tak ako ich definuje EÚ a Slovenská republika: https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/criteria/imaging/SK.pdf a https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/toolkit/computers%20and%20monitors/SK.pdf</p> <p>Opatrenie bude pri zabezpečovaní digitálneho vybavenia dodržiavať kritéria zeleného verejného obstarávania (GPP). Opatrenie teda zabezpečí najvyššiu kvalitu digitálneho vybavenia, ktoré je v súlade s environmentálnou výkonnosťou (environmental performance). Pri obstarávaní sa budú brať do úvahy všetky tri fázy životného cyklu a vyberú sa produkty, ktoré sú v súlade s odporúčaniami GPP.</p> <p>Jedná sa o plnenie GPP kritérií Národného akčného plánu pre zelené verejné obstarávanie v SR podľa environmentálnych charakteristík (technická špecifikácia, vlastnosť alebo úroveň environmentálneho profilu produktu (tovary, služby, práce), ktorá znižuje jeho negatívny dopad na životné prostredie, v porovnaní s produktom slúžiacim na rovnaký účel): https://www.sazp.sk/zivotne-prostredie/environmentalne-manazerstvo/zelene-verejne-obstaravanie-gpp/environmentalne-charakteristiky.html</p>
Prevenčia a kontrola znečisťovania ovzdušia, vody alebo pôdy		X	<p>Činnosť podporovaná opatrením má zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu. Vplyvy, ktoré sú súčasťou výroby hardvéru a poskytovania digitálnych služieb a vplyvy po skončení životnosti zariadení/hardvéru, sa budú riešiť prostredníctvom prísneho uplatňovania environmentálnych kritérií pre zelené verejné obstarávanie.</p>
Ochrana a obnova biodiverzity a ekosystémov		X	<p>Činnosť podporovaná opatrením má zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu.</p>

8.3. Reforma 3: Nový prístup k akreditácii vysokoškolského vzdelávania

Nové štandardy a kritéria akreditácie študijných programov sprísnia podmienky pre garantovanie a poskytovanie študijných programov, zvýšia ich kvalitu a zavedú dlhodobé procesy monitorovania ich kvality.

Časť 1 kontrolného zoznamu – dodržiavanie zásady „výrazne nenarušiť“

<i>Uvedte, ktoré z týchto environmentálnych cieľov si vyžadujú vecné posúdenie opatrenia z hľadiska dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“</i>	Áno	Nie	<i>Ak ste zvolili možnosť „nie“, uvedte odôvodnenie</i>
Zmiernenie zmeny klímy		X	Činnosť podporovaná opatrením má zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu.
Adaptácia na zmenu klímy		X	Činnosť podporovaná opatrením má zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu.
Udržateľné využívanie a ochrana vodných a morských zdrojov		X	Činnosť podporovaná opatrením má zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu.
Obehové hospodárstvo vrátane predchádzania vzniku odpadu a recyklácie		X	Činnosť podporovaná opatrením má zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu.
Prevenca a kontrola znečisťovania ovzdušia, vody alebo pôdy		X	Činnosť podporovaná opatrením má zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu.
Ochrana a obnova biodiverzity a ekosystémov		X	Činnosť podporovaná opatrením má zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu.

8.4. Reforma 4: Reforma riadenia vysokých škôl

Nanovo sa legislatívne nastavujú kompetencie jednotlivých (samosprávnych) orgánov vysokých škôl tak, aby právomoci lepšie reflektovali zodpovednosť, umožnila sa väčšia flexibilita vnútorných štruktúr vysokej školy a taktiež sa odstránia obmedzenia pre obsadzovanie funkčných miest docentov a profesorov, čím sa podporí otvorenosť akademického prostredia tak záujemcom z profesijného prostredia, ako aj zo zahraničia.

Časť 1 kontrolného zoznamu – dodržiavanie zásady „výrazne nenarušiť“

<i>Uvedte, ktoré z týchto environmentálnych cieľov si vyžadujú vecné posúdenie opatrenia z hľadiska dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“</i>	Áno	Nie	<i>Ak ste zvolili možnosť „nie“, uvedte odôvodnenie</i>
Zmiernenie zmeny klímy		X	Navrhovaná reforma zahŕňa predovšetkým legislatívne aktivity, ktoré majú zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu.
Adaptácia na zmenu klímy		X	Navrhovaná reforma zahŕňa predovšetkým legislatívne aktivity, ktoré majú zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ,

			berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu.
Udržateľné využívanie a ochrana vodných a morských zdrojov		X	Navrhovaná reforma zahŕňa predovšetkým legislatívne aktivity, ktoré majú zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu.
Obehové hospodárstvo vrátane predchádzania vzniku odpadu a recyklácie		X	Navrhovaná reforma zahŕňa predovšetkým legislatívne aktivity, ktoré majú zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu.
Prevenca a kontrola znečisťovania ovzdušia, vody alebo pôdy		X	Navrhovaná reforma zahŕňa predovšetkým legislatívne aktivity, ktoré majú zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu.
Ochrana a obnova biodiverzity a ekosystémov		X	Navrhovaná reforma zahŕňa predovšetkým legislatívne aktivity, ktoré majú zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu.

8.5. Reforma 5: Koncentrácia excelentných vzdelávacích a výskumných kapacít

Reformou sa zníži počet vysokých škôl podporou ich spájania do väčších celkov, ktoré obstoja v medzinárodnej konkurencii a zároveň budú dovnútra vytvárať súťažné a diverzifikované prostredie.

Časť 1 kontrolného zoznamu – dodržiavanie zásady „výrazne nenarušiť“

<i>Uvedte, ktoré z týchto environmentálnych cieľov si vyžadujú vecné posúdenie opatrenia z hľadiska dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“</i>	<i>Áno</i>	<i>Nie</i>	<i>Ak ste zvolili možnosť „nie“, uveďte odôvodnenie</i>
Zmiernenie zmeny klímy		X	Činnosť podporovaná opatrením má zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu. Neočakáva sa, že opatrenie povedie k značným emisiám skleníkových plynov.
Adaptácia na zmenu klímy		X	Činnosť podporovaná opatrením má zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu.
Udržateľné využívanie a ochrana vodných a morských zdrojov		X	Činnosť podporovaná opatrením má zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu.
Obehové hospodárstvo vrátane predchádzania vzniku odpadu a recyklácie		X	Činnosť podporovaná opatrením má zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu.
Prevenca a kontrola znečisťovania ovzdušia, vody alebo pôdy		X	Činnosť podporovaná opatrením má zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu.

			počas celého životného cyklu. Opatrenie je v súlade s existujúcimi globálnymi, vnútroštátnymi, regionálnymi alebo miestnymi plánmi na zníženie znečistenia.
Ochrana a obnova biodiverzity a ekosystémov		X	Činnosť podporovaná opatrením má zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu. Činnosť sa nebude vykonávať v oblastiach citlivých na biodiverzitu ani v ich blízkosti.

8.6. Investícia 1: Investičná podpora pri strategickom rozvoji vysokých škôl

Investície komplementárne dopĺňajú všetky reformy v komponente. Viazu sa predovšetkým na reformy 1 a 5, keďže investične dopĺňajú reformu financovania vysokých škôl, ako aj koncentráciu vzdelávacích a výskumných kapacít.

Časť 1 kontrolného zoznamu – dodržiavanie zásady „výrazne nenarušiť“

<i>Uvedte, ktoré z týchto environmentálnych cieľov si vyžadujú vecné posúdenie opatrenia z hľadiska dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“</i>	<i>Áno</i>	<i>Nie</i>	<i>Ak ste zvolili možnosť „nie“, uvedte odôvodnenie</i>
Zmiernenie zmeny klímy	X		
Adaptácia na zmenu klímy	X		
Udržateľné využívanie a ochrana vodných a morských zdrojov		X	Činnosť podporovaná opatrením má zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu. Nie sú identifikované žiadne riziká zhoršenia životného prostredia v súvislosti s ochranou kvality vody a nedostatkom vody v súlade s rámcovou smernicou o vode (2000/60/ES).
Obehové hospodárstvo vrátane predchádzania vzniku odpadu a recyklácie	X		
Prevenca a kontrola znečisťovania ovzdušia, vody alebo pôdy	X		
Ochrana a obnova biodiverzity a ekosystémov		X	Činnosť podporovaná opatrením má zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu. Nová infraštruktúra sa nebude nachádzať v oblastiach citlivých na biodiverzitu alebo v ich blízkosti (vrátane siete chránených oblastí Natura 2000, lokalít svetového dedičstva UNESCO a kľúčových oblastí biodiverzity, ako aj iných chránených oblastí). Ak áno, bude sa vyžadovať súlad s článkom 6 ods. 3 a článkom 12 smernice o biotopoch a článkom 5 smernice o vtákoch. Tam kde je to podľa platnej legislatívy potrebné bude stavba predmetom posudzovania vplyvov na životné prostredie (EIA), alebo skríningu v súlade so smernicou EIA.

Časť 2 kontrolného zoznamu – dodržiavanie zásady „výrazne nenarušiť“

Otázky	Nie	Vecné odôvodnenie
<p><i>Zmiernenie zmeny klímy:</i> Očakáva sa, že opatrenie povedie k značným emisiám skleníkových plynov?</p>	X	<p>Investícia je oprávnená pre intervenčné pole 026bis v prílohe k nariadeniu plánu obnovy s koeficientom zmeny klímy 100%. Zásada „výrazne nenarušiť“ je v rovnakom znení platný aj pre obnovu budov, ktorá spadá pod intervenčné pole 085-092 s 0% klimatickým koeficientom. Obnova budov sa bude zhodovať s požiadavkami Energy Performance of Buildings Directive (EPBD).</p> <p>Neočakáva sa, že investícia povedie k významným emisiám skleníkových plynov, pretože má potenciál na zníženie spotreby energie a zvýšenie energetickej účinnosti. Vo výsledku to vedie k podstatnému zlepšeniu energetickej hospodárnosti dotknutých budov a k výraznému zníženiu emisií skleníkových plynov.</p> <p>Dotknuté budovy nebudú podporovať tvorbu emisií skleníkových plynov, pretože novovybudované ani rekonštruované budovy sa nebudú využívať k ťažbe, skladovaniu, preprave alebo výrobe fosílnych palív.</p> <p>Investícia ako taká prispeje k národnému cieľu zvýšenia energetickej účinnosti stanovenému v súlade so Smernicou o energetickej efektívnosti (2012/27 / EÚ) a stanovenými národnými príspevkami k plneniu Parížskej dohody o klíme.</p> <p>Výstavba novej infraštruktúry a rekonštrukcia existujúcich budov bude okrem iného zahŕňať výmenu vykurovacích systémov (tam kde je to vhodné) na báze uhlia/oleja za kotly zodpovedajúce triedam A až A++, v závislosti od architektúry budov zahrnutých do investície. Inštalovaná bude najúčinnější technologicky uskutočniteľná alternatíva pre konkrétny projekt.</p> <p>Investície do plynových kondenzačných kotlov sú navyše súčasťou širšieho programu obnovy budov s energetickou účinnosťou v súlade s dlhodobými stratégiami obnovy podľa smernice o energetickej hospodárnosti budov a vedú k podstatnému zlepšeniu energetickej hospodárnosti.</p> <p>Renovácie budú podporovať (tam kde je to vhodné a ekonomicky výhodné) inštaláciu solárnych FV panelov ako súčasť renovácií budov a zavádzanie nízko uhlíkových alternatív ako sú tepelné čerpadlá</p>
<p><i>Adaptácia na zmenu klímy:</i> Očakáva sa, že opatrenie povedie k zvýšenému nepriaznivému vplyvu súčasnej klímy a očakávanej budúcej klímy na samotné opatrenie alebo na ľudí, prírodu či majetok?</p>	X	<p>Klimatické riziká vyplývajúce zo zmeny klímy budú riešené v súlade so Stratégiou adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy (schválená v roku 2018) a na ňu nadväzujúcim Národným akčným plánom pre adaptáciu.</p> <p>Rekonštrukcie a novostavby budú optimalizované na poskytovanie termálneho komfortu svojim užívateľom. Pri plánovaní stavebných prác a úprav sa budú brať do úvahy</p>

		<p>súvisiace fyzikálne klimatické riziká, vyhodnotené v rámci analýzy expozície pokrývajúcej súčasné a budúce podnebie (extrémne teploty, odolnosť stavby). Tam, kde je to vhodné a ekonomicky výhodné, sa bude podporovať inštalovanie prvkov zelenej infraštruktúry pre chladenie a manažment vody.</p> <p>Nepredpokladajú sa významné negatívne priame a primárne nepriame účinky opatrenia počas jeho životného cyklu na tento environmentálny cieľ.</p>
<p><i>Prechod na obehové hospodárstvo vrátane predchádzania vzniku odpadu a recyklácie:</i></p> <p>Očakáva sa, že opatrenie:</p> <p>i) povedie k výraznému zvýšeniu vzniku, spaľovania alebo zneškodňovania odpadu, s výnimkou spaľovania nerecyklovateľného nebezpečného odpadu, alebo</p> <p>ii) povedie k významnej neefektívnosti priameho alebo nepriameho využívania akéhokoľvek prírodného zdroja v ktorejkoľvek fáze jeho životného cyklu, ktorá nie je minimalizovaná primeranými opatreniami, alebo</p> <p>iii) spôsobí významné a dlhodobé poškodenie životného prostredia v súvislosti s obehovým hospodárstvom?</p>	<p>X</p>	<p>Opatrenia na renováciu budov budú plniť ciele obehového hospodárstva v súlade s DNSH. Reforma stavebného zákona (Komponent 2 – Obnova budov) vytvorí rámec pre prevenciu vzniku stavebného odpadu, ako aj využívanie kvalitnejších a environmentálne vhodnejších materiálov.</p> <p>V prípade renovácie budov bude zabezpečené, že minimálne 70% odpadu, na ktorý sa nevzťahujú výnimky (kategória 17 05 04 v Európskom zozname odpadov podľa Rozhodnutia 2000/532/ES), bude pripravených na opätovné použitie, recykláciu a ďalšie zhodnotenie materiálu vrátane operácií zasypávania pomocou odpadu, ako náhrady za iné materiály, v súlade s hierarchiou odpadu a Protokolom EÚ o nakladaní s odpadmi zo stavieb a demolácií.</p> <p>Návrhy budov a použité stavebné techniky podporia obehové hospodárstvo v kontexte ISO 20887 alebo iných štandardov na posudzovanie demontovateľnosti alebo prispôbivosti budov, ktoré preukážu, že sú navrhnuté tak, aby boli efektívnejšie z hľadiska zdrojov, prispôsobiteľné, flexibilné a demontovateľné, aby umožnili opätovné použitie a recykláciu.</p> <p>Technické špecifikácie zariadení na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov, ktoré budú inštalované tam, kde je to technicky možné a ekonomicky výhodné, budú spĺňať kritériá energetickej a environmentálnej efektívnosti, čo sa týka ich životnosti, opraviteľnosti a recyklovateľnosti.</p>
<p><i>Prevencia a kontrola znečisťovania:</i></p> <p>Očakáva sa, že opatrenie povedie k výraznému nárastu emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia, vody alebo pôdy?</p>	<p>X</p>	<p>Pri rekonštrukcii budov sa nepredpokladá zvýšená produkcia emisií do ovzdušia, vody alebo pôdy.</p> <p>Výmena starých neefektívnych vykurovacích systémov povedie k zníženiu emisií do ovzdušia a bude mať vplyv na zlepšení verejného zdravia (hlavne v oblastiach, kde dochádza k prekročovaniu normy EÚ pre kvalitu ovzdušia stanovené v smernici 2008/50/EÚ).</p> <p>Ako sa uvádza v odôvodnení cieľa zmiernenia zmeny podnebia, zvažovali sa alternatívy vplyvu na krajinu, ale nie sú technologicky realizovateľné v kontexte tohto programu. Očakávaná priemerná životnosť inštalovaných kotlov je navyše 12 rokov.</p> <p>Prevádzkovatelia vykonávajúci stavebné práce/úpravy sú povinní zabezpečiť, aby stavebné prvky a materiály použité</p>

	<p>pri renovácii či výstavbe nových budov, neobsahovali nebezpečné a toxické látky (zoznam látok podliehajúcich autorizácii stanoveného v prílohe XIV k Nariadeniu (EK) č. 1907/2006).</p> <p>Prevádzkovatelia vykonávajúci renovácie či stavebné práce sú povinní zabezpečiť, aby stavebné prvky a materiály použité pri renovácii budov, ktoré môžu prísť do styku s obyvateľmi, emitovali menej ako 0,06 mg formaldehydu na m³ materiálu alebo zložky a menej ako 0,001 mg kategórie 1A. a 1B karcinogénnych prchavých organických zlúčenín na m³ materiálu alebo zložky a v súlade s testovaním podľa CEN/TS 16516 a ISO 16000-3 alebo inými porovnateľnými štandardizovanými skúšobnými podmienkami a metódami stanovenia limitov.</p> <p>Budú prijaté opatrenia na zníženie hluku, prachu a emisií znečisťujúcich látok počas rekonštrukčných aj stavebných prác. Pokiaľ sa nová stavba bude nachádzať na potenciálne kontaminovanom mieste (brownfield), bolo dané miesto predmetom skúmania potenciálnych kontaminantov (napríklad pomocou normy ISO 18400).</p>
--	--

9. Míľniky, ciele a časový rozvrh

9.1. Reforma 1: Zmena financovania vysokých škôl vrátane zavedenia výkonnostných zmlúv

Míľnik 1: Zavedenie výkonnostných zmlúv

Do Q4 2022

Cieľ 1: Podpísané výkonnostné zmluvy s najmenej 90% verejných vysokých škôl

Do Q4 2023

9.2. Reforma 2: Zavedenie systému periodického hodnotenia vedeckého výkonu

Míľnik 2: Zadefinovanie systému periodického hodnotenia vedeckého výkonu do zákona č.172/2005

Do Q1 2022

Míľnik 3: Spustenie hodnotenia vedeckého výskumu na vysokých školách

Do Q4 2022

9.3. Reforma 3: Nový prístup k akreditácii vysokoškolského vzdelávania

Cieľ 2: Najmenej 90% vysokých škôl požiadajú o preverenie súladu vnútorných systémov kvality a študijných programov so štandardami.

Do Q4 2022.

9.4. Reforma 4: Reforma riadenia vysokých škôl

Míľnik 4: Schválená novela zákona č. 131/2002 o vysokých školách, ktorá zreformuje systém riadenia vysokých škôl, napr.:

- Posilní kompetencie rektora a Správnej rady, ktorej zloženie sa zreformuje,
- zmení sa spôsob voľby rektora,
- otvorí sa mechanizmus funkčných miest a
- zjednodušia sa požiadavky na vnútorné usporiadanie akademickej samosprávy,
- pričom bude zabezpečená autonómia škôl a sloboda vedeckého bádania.

Do Q4 2021.

9.5. Reforma 5: Koncentrácia excelentných vzdelávacích a výskumných kapacít

Míľnik 5: Schválená cestovná mapa spájania aspoň pre 2 celky vysokých škôl. Cestovná mapa rozpracuje časový plán a jednotlivé kroky vedúce k spájaniu vysokých škôl

Do Q4 2021

Míľnik 6:Zavíšený formálny proces spojenia aspoň pre 2 celky vysokých škôl.

Do Q2 2026

9.6. Investícia 1: Investičná podpora pri strategickom rozvoji vysokých škôl

Míľnik 7: Vyhlásené aspoň 2 výzvy na podporu strategického rozvoja vysokých škôl

- Projekty rozvoja výskumnej, vzdelávacej a ubytovacej infraštruktúry
- Finančná a investičná podpora procesu spájania vysokých škôl

do Q3 2022

Cieľ 3: Najmenej 262 647 m² zrekonštruovanej plochy vysokých škôl a internátov s úsporou primárnej energie vyššou ako 30%

do Q2 2026

10. Financovanie a náklady

Detailné informácie o financovaní reforiem a investícií sú poskytnuté v priložených Excel tabuľkách.

10.1. Investícia 1: Investičná podpora pri strategickom rozvoji vysokých škôl¹ (203,9 mil. eur) bude realizovaná nasledovne:

a) Prostredníctvom dotačného podprogramu rozvoja vysokých škôl sa podporia infraštruktúrne projekty slúžiace k naplneniu cieľov stanovených vo výkonnostných zmluvách. Cieľom je prostredníctvom atraktívnych výučbových, výskumných a ubytovacích priestorov vytvoriť podmienky na prilákanie talentovaných študentov a akademikov zo Slovenska a zo zahraničia. Príkladom investícií sú:

- i) modernizácia a výstavba priestorov pre koncentráciu excelentného výskumu a doktorandského štúdia vrátane zahraničných výskumníkov,
- ii) nové alebo modernizované priestory pre praktickú výučbu pre profesijné bakalárske študijné programy,
- v) modernizácia a výstavba internátov.

b) Počiatočné vyvolané náklady na vybudovanie 2 kampusov vysokých škôl podľa prijatých cestovných máp spájania vysokých škôl:

- i) štartovacie personálne náklady na projektový tím

Investície do vysokých škôl v rámci plánu obnovy budú komplementárne doplnené prostriedkami z EŠIF:

Deliacou líniou medzi financovaním projektov prostredníctvom plánu obnovy a EŠIF je spôsob financovania. Projekty z plánu obnovy budú financované prostredníctvom dotačného podprogramu rozvoja vysokých škôl a presný zoznam projektov bude zverejnený na stránke MŠVVaŠ SR. Prípadné tematicky sa prekrývajúce projekty z EŠIF budú jednoznačne identifikovateľné na základe výzvy a zoznamu úspešných projektov riadiaceho orgánu. Prípadné dvojité financovanie identického projektu, resp. rovnakej fázy projektu je vylúčené.

Časť prostriedkov na obnovu verejných budov je možné využiť pomocou finančných nástrojov. Finančné nástroje budú aplikované cez Slovak Investment Holding, a.s. formou garantovaných energetických služieb.

10.2. Reforma 2: Zavedenie systému periodického hodnotenia vedeckého výkonu (9,4 mil. eur) si vyžaduje náklady, ktoré pozostávajú:

- a) z IT systému pre efektívne hodnotenie vedeckého výkonu,
- b) z nákladov na dočasnú pracovnú skupinu, vrátane réžie a z odmien členov hodnotiacich komisií.

¹ Výdavky zahŕňajú aj administratívne náklady na manažment investícií vo výške 2%. Na úrovni vykonávateľa, ktorý je zodpovedný za konkrétne investície a reformy budú primárne využívané existujúce ľudské zdroje, ktoré majú skúsenosti s implementovaním podobných nástrojov, ako aj iných fondov Európskej únie. Vzhľadom na to, že ide o nový mechanizmus s vlastnými špecifikami zameraný tak na reformy ako aj investície, bude potrebné celkové administratívne kapacity navýšiť. Tieto potreby sú vypočítané rámcovo ako 2% z celkového súčtu alokácie. Rozpätie 2% bolo určené na základe analýzy kapacít využívaných dnes na zabezpečenie EŠIF.